

MỘT CHUYẾN TRỞ LẠI QUÊ NHÀ

Trịnh Hảo Tâm

"Dòng sông cũ, người ơi xin nhớ tìm về. Kỷ niệm ấy, ngày xưa xin chớ quên!" Giọng hát của Thanh Hà qua bài Dòng Sông Kỷ Niệm là một trong những lý do đã thôi thúc tôi trở về Việt Nam trong những ngày nghỉ cuối năm để thăm lại nơi xưa, chốn cũ. Sửa sang bộ phần cha mẹ, ông bà, gặp lại thân nhân, họ hàng cũng như nhìn lại dòng sông thời thơ ấu, sống lại với những kỷ niệm ngày xưa.

Máy bay Boeing 767 của hãng Cathay Pacific cất cánh từ Hồng Kông với số hành khách không đầy nửa phi cơ, đã đưa tôi trở lại Sài Gòn sáng ngày 2 tháng 12 năm 1996. So với chuyến về đầu tiên của tôi cách đây đúng hai năm thì nhà ga phi cảng Tân Sơn Nhất vẫn vậy nhưng nhân viên di trú và hải quan đông hơn, mặc dù ít thấy nụ cười, nhưng có nét mặt dễ nhìn hơn, nhất là được tăng cường số phụ nữ đông hơn số nam giới. Nhân viên di trú thì kiểm soát thông hành (Passport) và Visa (VNCH gọi là chiếu khán) nhưng nhà nước bây giờ lại gọi là Thị Thực) và nhân viên hải quan kiểm soát hành lý. Trước khi đi tôi đã hỏi thăm những người mới về xem thủ tục "đầu tiên" có còn được áp dụng không? Một anh gốc Hoa chủ tiệm furniture mới về Việt Nam để đóng cửa cái mini hotel đang lỗ lả cho biết: "Năm, mười đồng không có bao nhiêu để khỏi mất thời giờ". Vì vậy tôi vẫn theo thủ tục "đầu tiên" và anh công an di trú hỏi tôi cư ngụ ở đâu tại Việt Nam vì tôi quên không ghi khoản này. Đến quầy xét hành lý của hải quan thì một cô có khuôn mặt vui vẻ, trang điểm kỹ lưỡng đang rảnh nên ngoắc tôi tới và hỏi tôi có đem băng video theo không? Tôi trả lời không có gì hết và đưa tờ khai hải quan đã điền kèm theo 10 đồng. Cô ta mỉm cười gạt tiền vào tủ, đóng mộc và nói "Xong rồi chú". Lại phải cho hành lý vào máy quang tuyến mặc dù trước khi lên máy bay ở Los Angeles hành lý cũng đã qua máy quang tuyến rồi. Tôi phát giác hai va-li tôi đều bị cắt khóa nhưng quà cáp, đồ đạc bên trong không mất món gì, tôi nghĩ là do an ninh ở phi trường Los Angeles đã cắt để kiểm soát. Vừa thấy nhẹ

nhóm đi phần nào, đẩy hành lý ra ngoài chưa được gấp thân nhân thì tôi được dàn chào bởi hàng chục anh tài xế đầu đội kết với sơ mi trắng, cà vạt đàng hoàng mà lúc đầu tôi cứ tưởng là công an hay một loại nhân viên nhà nước nào đó. Sài Gòn bây giờ rất đông taxi với gần một chục hãng cạnh tranh nhau ráo riết. Giá biểu tối thiểu của đồng hồ là 6,000 đồng (gần 60 xu Mỹ) và một cuốc xe từ Tân Sơn Nhất về chợ Bến Thành khoảng 70,000 đồng. Các xe taxi đều do Đại Hàn sản xuất như Hyundai, Kia, Daewoo là những hãng mà giới tiêu thụ ở Mỹ không ưa chuộng vì phẩm chất còn kém. Theo lời một anh taxi, người dân trong nước nếu có tiền có thể mua các loại xe này với giá khoảng 15 ngàn đô la Mỹ một chiếc. Có loại xe van với 3 băng ghế của hãng Suzuki cũng được làm taxi. Các thành phố lớn trong nước như Cần Thơ, Vũng Tàu, Đà Lạt, Nha Trang... cũng đều có taxi.

Trên đường từ sân bay về Sài Gòn thì quan cảnh đậm mạnh vào mắt tôi là xe cộ và người buôn bán quá nhiều. Hai năm về trước Sài Gòn đã qua đông thì bây giờ lại càng đông hơn, nhất là xe gắn máy quá nhiều. Hai năm về trước Sài Gòn đã quá đông thì bây giờ lại càng đông hơn, nhất là xe gắn máy chạy san sát với nhau thành dòng xe không bao giờ dứt. Khó khăn nhất là những ngã tư mà đa số các ngã tư đều không có đèn giao thông. Xe gắn máy cứ tiến tới nếu phía trước có khoảng trống mà không cần biết hai bên đều có xe đang đi tới. Nguy hiểm hơn hết cho người đi bộ là mỗi khi phải băng qua đường. Quy tắc bất thành văn để băng qua đường là cứ từ từ tiến tới với một vận tốc đều đặn, mắt nhìn người lái xe để cho họ biết khi nào mình tiến tới và khi nào mình dừng lại nhường cho họ, tuyệt đối là không được di lui trở lại bất thình linh. Theo báo chí thì trong năm 1996 vừa qua toàn quốc có 5,900 người thiệt mạng và 21,700 người bị thương trong các tai nạn giao thông. Cũng theo nguồn tin trên thì trong năm qua có khoảng 20,000 tai nạn lưu thông xảy ra, tăng 22% so với năm trước. Số xe hơi và xe gắn máy tăng 17% so với năm trước. Lúc 9 giờ đêm 14-12-96 một tai nạn đã xảy ra tại cảng Cát Lờ trên đường Bà Rịa đi Vũng Tàu khiến 9 thanh thiếu niên cởi xe gắn máy thiệt mạng khi nhóm xe này đâm vào một xe vận tải chạy ngược chiều. Theo báo chí thì nhóm thanh niên này cư ngụ tại Vũng Tàu, chiêu hôm đó đi trên 20 xe gắn máy qua Long Điền ăn bánh hỏi. Ăn xong cả bọn thách là ai trở về Vũng Tàu chót hết thì người đó phải trả tiền chầu bánh hỏi. Thế là cả

nhóm xiết hết ga và nặm rập trên yên. Đến lúc gấp xe ngược chiều thì không còn tránh kịp nữa.

Về tình trạng đường xá thì bão lụt đã làm hư hỏng một số đoạn đường. Những nơi tôi có dịp đi qua như trên quốc lộ 4 nối liền các tỉnh thuộc đồng bằng sông Cửu Long với thành phố Sài Gòn thì đoạn Cai Lậy đến Cái Bè thuộc tỉnh Tiền Giang bị hư hại nhưng nay đã được tạm sửa chữa. Ở miền Trung tôi chỉ ra đến Nha Trang, thì quốc lộ 1 đoạn đường từ Phan Rang đến Nha Trang bị lũ lụt làm tróc lở đường. Đoạn đường này dài 110 cây số nhưng tôi phải mất 3 tiếng đồng hồ để vượt qua. Nhiều xe vận tải bị gãy lốp, gãy ống nhún, nambi vạ giữa đường mặc cho những chú tài xế ốm yếu đang loay quay sửa chữa hay mắc vũng nằm ngủ. Nặng nhất là quốc lộ 1 thuộc Cam Ranh, Ba Ngòi với những vũng nước trên mặt lộ. Vũng nào sâu thì chặt nhánh cây cắm lên để xe thấy mà tránh. Hiện nay khoảng đường này đang được đặt cống với đường kính độ 2 thước, để nước từ vùng núi có ngã thoát ra biển mà không tràn trên mặt lộ. Đoạn đường Phan Rang lên Đà Lạt qua đèo Ngoạn Mục vẫn còn tốt không bị hư hại. Trên đèo Ngoạn Mục nơi những khúc quanh được gắn gương tròn để nhìn thấy xe ngược chiều chạy đến như ở Nhật Bản đã sử dụng máy mươi năm về trước. Tại Sài Gòn các đường ngay tại trung tâm thành phố đang được trải thêm một lớp nhựa mới như Tự Do (Đồng Khởi), Lê Lợi và chung quanh chợ Bến Thành. Vì trải thêm mà không got (cold plane) bớt lớp nhựa cũ ở những chỗ cần got như dọc theo hai bìa đường, nên mặt đường ngày càng cao và lấp mất rãnh thoát nước dọc lề đường (gutter) khiến việc thoát nước mưa trên mặt đường bị trở ngại. Có lẽ các công tác trải nhựa này đã tiến hành mà không có do đạc cao độ, dự trù cho việc thoát nước. Xa lộ Biên Hòa cũng đang được trải nhựa và tường bê tông ngăn giữa xa lộ được nâng lên bằng khung thủy lực chứ không có cầu cẩu. Các cầu Long An, Bến Lức, xa lộ Biên Hòa cũng bị nứt và lún nhiều nơi trên mặt cầu nên cũng đang được đậm vá. Việc sửa chữa này khiến lưu thông qua cầu mỗi lần chỉ một chiều và chiều kia phải dừng lại chờ, khiến xe bị kẹt nối đuôi dài gần một cây số. Hai năm trước nỗi kẹt xe nhất, là ngã tư Hàng Xanh, nay đã mở rộng đường và làm xong một bồn bông tròn nên đã tạm giải tỏa. Hiện nay những con đường như Cách Mạng Tháng Tám (Lê Văn Duyệt trước kia), Nam Kỳ Khởi Nghĩa (Công Lý), Điện Biên Phủ (Phan Thanh Giản) là những con đường mà các tài xế xe hơi rất sợ khi phải đi qua vì nạn kẹt xe.

Các tòa nhà cao tầng đã mọc lên khá nhiều trong nguy nga, đồ sộ với lối kiến trúc khá cầu kỳ mang đường nét ảnh hưởng của Singapore, Mã Lai. Các công trình xây cất lớn thường được thiết kế và xây cất bởi các công ty ngoại quốc như Singapore, Hong Kong, Đại Hàn, Đài Loan, Úc... và nhân công lao động là người Việt Nam. Tòa building cao nhất Việt Nam với 33 tầng vừa xây cất xong có tên là Saigon Trade Center, tọa lạc ở đường Đinh Tiên Hoàng (đoạn đường này trước kia là đường Cường Để). Tòa nhà này có các mặt là những khung kiến trúc màu xanh dương theo kiến trúc thông thường hiện nay với 4 ngọn tháp theo kiểu Hồi giáo ở 4 góc tòa đi như dưới lên và vượt cao khỏi nóc. Trên nóc building lại cất thêm một ngôi nhà ngói đỏ giống như Nhà Rồng ở đường Trịnh Minh Thế theo kiểu Pháp thời thuộc địa. Saigon Trade Center được xây bởi hãng Lucks Lavico Company và hiện nay đang quảng cáo để cho thuê làm văn phòng. Những ai là dân Công Chánh chắc sẽ không khỏi buồn lòng vì vật đổi, sao đổi: Bưu điện nhỏ ở góc Lê Lợi và Pasteur không còn nữa, thay vào đó là một building lớn vào hàng thứ nhì ở Việt Nam có tên là Saigon Centre được xây cất tại khuôn viên Bộ Công Chánh ngày trước. Saigon Centre đang được quảng cáo cho thuê vừa làm văn phòng, vừa apartment để ở với các tiện nghi như nhà giữ trẻ, phòng tập thể dục, phục vụ về giặt ủi, mua thực phẩm, cho mướn limousine, điện back-up mỗi khi bị cúp điện, tầng đậu xe dưới hầm, lobby mở cửa và an ninh canh gác 24 giờ mỗi ngày. Hiện nay chưa thấy hoạt động có lẻ việc trang bị bên trong chưa xong. Bộ building Saigon Center lấn chiếm nên Bộ Công Chánh ngày trước bây giờ chỉ còn lại tòa nhà lầu màu vàng, ngói đỏ và được đổi thành Công Ty Xây Dựng Công Trình 6 có tên tắt là Cienco 6, một công ty quốc doanh. Bộ Công Chánh thì đã dời về Hà Nội. Tường rào chung quanh Bộ Công Chánh được phá bỏ để xây các dãy phố buôn bán và cửa vào Bộ bây giờ phải chui qua phía dưới của một dãy phố hai tầng mà trước kia là tòa nhà dùng làm văn phòng sát đường Pasteur thuộc Bộ Công Chánh. Đối diện bên kia đường, Chùa Chà vẫn còn đó nhưng đám bồ câu ngày xưa nay đã vắng bóng cùng với nước mía Viễn Đông. Bò khô, phá lấu cũng cùng chung số phận. Nhà thương Chú Hỏa trên đường Lê Lợi ngang Chợ Bến Thành vẫn còn hoạt động với tên mới là Bệnh Viện Cấp Cứu. Rạp hát bóng Vĩnh Lợi kế bên không còn nữa và bây giờ là một office building khá cao. Nhiều office building khác

cũng đang được xây cất tại đường Nguyễn Huệ gần Ngân Khố và đại lộ Thống Nhất.

Về khách sạn thì giá vẫn còn khá cao khoảng từ 50 đô la trở lên như khách sạn Quê Hương ở ngã tư Hai Bà Trưng và Phan Đình Phùng cũ, khách sạn Saigon Star ở đường Hồng Thập Tự cũ, ngang vườn Tao Đàn và các khách sạn cũ như Palace, Rex, Continental, Caravelle, Majestic cũng phải 7,8 chục đô la trở lên. Những khách sạn mới cất sau này vẫn là những khách sạn đắt tiền nhất, dẫn đầu là New World ở phần đất khách sạn Lê Lai cũ với giá từ 100 đô la trở lên cho tới 500 đô. Kế đến là khách sạn Omni ở số 251 Nguyễn Văn Trỗi, Phú Nhuận cũng với giá đó, Century ở đường Nguyễn Huệ, Mercure nơi rạp Đại Nam cũ, Norfolk 117 Lê Thánh Tôn cũng là những khách sạn đắt tiền. Khách sạn nổi Saigon Floating Hotel đã từng một thời làm mưa làm gió, bây giờ đã ngưng hoạt động nhưng còn năm đó chờ kéo dài bến khác. Những khách sạn ở xa trung tâm Saigon thì giá rẻ hơn, phòng ốc không sang trọng nhưng vẫn có máy lạnh, nước nóng với giá 20, 30 đô la như Kỳ Hòa, khách sạn 69 Hai Bà Trưng... Trong năm qua nhiều khách sạn liên doanh với nước ngoài bị lỗ lỗ. Theo báo Sài Gòn Tiếp Thị ra ngày 30-11-96 thì trong 9 tháng đầu năm 96, khách sạn Omni Saigon lỗ 5.9 tỉ đồng VN, Ceasar 2.4 tỉ, Festival trên 1 tỉ, Saigon Star 861 triệu... Những building mới dùng làm apartment cho thuê tháng thì ở ngoài xa lộ người ta thấy có Parkland thuộc An Phú, Thủ Đức và cái mới nhất có lẽ là Regency trên đường Nguyễn Thị Minh Khai (Hồng Thập Tự cũ) gần Mạc Đĩnh Chi. Ở Nguyễn Tri Phương gần Chợ An Đông cũng có một số chung cư mới xây khá khang trang dành cho người Đài Loan và Hongkong thuê. Một dự án biến ga xe lửa Saigon thành trung tâm văn hóa, thương mại đã bắt đầu thực hiện với công tác đập phá các căn nhà nằm trong ga xe lửa giới hạn bởi các đường Lê Lai, Nguyễn Trãi (Võ Tánh cũ), Phạm Ngũ Lão, Nguyễn Thái Học. Nha Lộ Vận cũ bây giờ là Sở Đăng Bộ Xe ở đường Phạm Ngũ Lão gần góc Đề Thám vẫn còn làm việc, trong tương lai không biết sẽ dời đi đâu? Tại khu này bây giờ được gọi là khu Tây Ba-Lô với các quán ăn, khách sạn nhỏ (thường là một căn phố lầu 3,4 tầng) mở cửa suốt đêm. Tây Ba-Lô thường là giới trẻ tuổi khoảng 25 đến 35, đến từ các nước Bắc Âu, Úc và cả Nhật Bản, Đại Hàn. Họ sang đây với lý do chính yếu là du lịch với cái ba-lô trên vai. Họ mướn xe gắn máy hay cả xe đạp để đi đó đây. Lý do họ đến Việt Nam có lẽ vì giá sinh

hoạt háy còn rẻ đối với họ. Một tháng ở Việt Nam họ tiêu khoảng 450 đô-la với một ngày 15 đô (10 đô tiền phòng cộng với 5 đô tiền ăn), chỉ bằng tiền thuê một chỗ ngủ ở nước họ trong một tháng. Khu Tây Ba-Lô thì lúc nào cũng tấp nập với các tiệm ăn Âu Mỹ, Ấn Độ và cả cơm chay với các quán cà phê vân nhạc cực mạnh.

Khu Tây Ba-Lô ngày nay là láng giềng của tôi ngày trước, trước khi tôi vượt biên vào đầu tháng 12 năm 1978. Mười tám năm về lại, ngôi nhà của tôi vẫn còn đây nhưng bây giờ là một tiệm ăn. "Chủ nhà" là một công an, xây thêm một gác lửng để ở và phía trước thì cho mướn để mở "restaurant". Tôi có thể vào ngồi noi căn nhà ký niệm để nhìn lại cảnh cũ nhưng phải kêu một cái gì đó để uống. Sàn gạch bông vẫn y nguyên như trước chỉ có cửa ra vào và cửa sổ phía trước phá đi để thay vào đó khung cửa sắt lớn để làm tiệm buôn. Phía trước là phòng khách, bây giờ là restaurant. Trong phòng ngủ này, tôi hẵn còn nhớ một viên gạch bông mà tôi đã cạy lên để chôn giấu tư trang, những gì còn lại dùng để làm vốn vượt biên. Không biết bây giờ viên gạch đó đã được gắn lại bằng xi-măng chưa? Tôi đã thăm lại láng giềng, kẻ còn ở lại thì già nua, người ra đi thì biến biệt. Chỉ tốn 15 đô la tôi cũng có thể ngủ noi căn nhà lầu sát vách nhà tôi vì đó là một hotel. Ngày trước là căn phố trệt của ông thầy giáo, rồi con ông vượt biên và đã bảo lãnh cha mẹ sang đoàn tụ. Thấy người dù mọi quốc tịch tụ tập suốt đêm, tôi hỏi hàng xóm rằng "xóm mình" bây giờ có yên ổn không? Họ được biết giết người, cướp bóc không có. Thỉnh thoảng Tây bị mất tiền bạc, giấy tờ hoặc nhậu "xin" ra ngoài đường quay phá vây thôi.

Bước sang lãnh vực ăn uống, đối với tôi món ăn Saigon vẫn rất ngon nhưng giá cả bây giờ đắt hơn hai năm về trước. Tô phở ở Phở Hòa, ngang viện Pasteur bây giờ phải trả đến 10 ngàn đồng (độ 90 cents Mỹ) so với 7 ngàn đồng hai năm về trước. Phở vẫn ngon vì bánh tươi, nước lèo thơm lừng mùi bò nhưng thịt thì rất ít và tái thì như thịt bầm. Trái lại thì rau tươi đúng mùi vị và đem ra một rổ lớn đầy đủ ngò gai, húng quế và ngò om. So với bên Mỹ đôi lúc 6 cộng ngò gai bán đến một đô la vì phải nhập cảng từ Hawai. Sàn nhà Phở Hòa lúc nào cũng đầy rau và vỏ chanh để khách mặc sức dấm lên, đôi khi trượt té cũng không chừng. Các tiệm ăn khác cũng vậy, xương là cứ quăng xuống sàn nhà. Tôi không biết tập tục này, nên cứ để xương trên bàn. Cô hầu bàn đi ngang chắc lấy làm khó

chịu, nên lấy khăn gạt hết xuống đất, chút nữa là văng vào người tôi! Nhiều tiệm phở hoặc hủ tiếu lại có lệ đóng cửa nghỉ trưa và quét dọn. Như một hôm khoảng 1 giờ trưa đang đói bụng, đến Phở Quyền thì tiệm lại nghỉ bán, ghế chất hết lên bàn và người ta đang xịt nước rửa nhà! Ở Mỹ thì đối với Việt Nam ta, phở là món ăn trưa vì dân ta không có thói giờ ăn sáng, trái lại ở Việt Nam, phở không phải là món ăn trưa.

Hủ tiếu vẫn là một món ngon và dễ ăn. Hủ tiếu gà cá chúng ta có thể ăn sáng ở tiệm Chí Tài ở Chợ Cũ gần Hàm Nghi hoặc ở đường Nguyễn Trãi (Võ Tánh cũ) bên dãy số lẻ gần nhà thờ Huyện Sĩ. Nhưng lưu ý là tiệm này cũng nghỉ trưa. Hủ tiếu Mỹ Tho thì tiệm Thanh Xuân ở Huỳnh Thúc Kháng gần chùa Chà Và Pasteur vẫn còn đó nhưng ngày xưa rộng đến hai căn phố, bây giờ chỉ còn nửa căn vì bị các tiệm ti-vi lấn áp. Hủ tiếu xe của người Tàu bán chung với mì và hoành thánh thì tôi có ăn ở gần Tháp Con Rùa trên đường Trần Cao Vân ăn thông với Hai Bà Trưng vẫn rất ngon với giá chưa tới 50 cents. Xe hủ tiếu của người Tàu với trang trí bằng những tranh truyện trên gương vẫn là hình ảnh tiêu biểu cho Chợ Lớn. Điều đặc biệt là trong Restaurant của hotel sang trọng nhất Việt Nam là New World vẫn nấu thật sự trong chiếc xe đó!

Cơm Tây bình dân buổi tối thì tập trung nhộn nhịp nhất là đường Calmette gần nhà Chú Hỏa (haunted house của Saigon). Đặc biệt các tiệm này đều do người Tàu làm chủ và bếp ở phía trước ngay vỉa hè (sidewalk) và hàng mấy chục món ăn trong thực đơn vẫn nấu được hết trong cái bếp nhỏ đó. Một bữa ăn tối với súp măng cua, dĩa cơm sốt cà, xà-lách với chai coke nội địa, bạn phải trả 3 đô-la. Coca Cola và Pepsi của Mỹ đã có mặt ở Việt Nam dưới dạng lon nhôm và chai, nhưng nhỏ hơn và phẩm chất kém, vị ngọt và ít ga hơn nhưng giá rẻ hơn nhiều. Cũng như thuốc lá ba số năm (555) đã sản xuất tại Việt Nam nhưng bị than phiền là không ngon bằng ba số năm nhập cảng. Cơm với món ăn Việt Nam thì nơi nào cũng có nhưng hầu hết thì cơm khô và không dẻo, không bằng gạo Thái Lan được bán ở Mỹ. Cơm tấm Thuận Kiều là một "chain restaurant" ở Saigon vẫn được ưa chuộng, nhưng chi nhánh ở gần Khu Dân sinh đang nghỉ bán để cải 4 tầng lầu. Khu Dân Sinh ở gần Cầu Muối ngày trước là một chợ nghèo, chuyên môn bán đồ lính và quần áo cũ, nhưng bây giờ bán máy móc gia dụng như nồi cơm điện, bếp ga, máy rửa, chén đĩa, dụng cụ đồ nghề... Các món nhậu bình dân như nghêu, sò, ốc, hến,

hột vịt lộn... đều có thể tìm thấy ở đường Nguyễn Thái Học gần Trần Hưng Đạo và một khu chuyên môn các món này là Nguyễn Tri Phương, đến nỗi các bãi đất dọc bên đường đều tràn ngập vồ nghêu sò! Mọi thứ bây giờ được nấu nướng khác nhau và đi với một thứ nước chấm đặc biệt chứ không như ngày trước thứ gì cũng luộc ăn với muối tiêu chanh.

Các món đồng quê và thịt rừng, đông khách và giá cả nhẹ nhàng thì có Hương Rừng 2 trên Hai Bà Trưng gần Nguyễn Đình Chiểu. Đúng như bảng hiệu ở ngoài, nhà hàng này chuyên món nướng và hấp và không hẳn là một quán nhậu mà là "quán ăn gia đình bình dân". Nơi đây món ngon và lành với tôi là cá lóc hấp với giá 30 ngàn, ăn với bún và rau thơm, mềm nem. Đọc thực đơn của quán thì đủ loại từ cá, ếch, lươn, rùa, rắn, nai, lợn rừng cho đến... thằn lằn chiên bơ. Thấy lạ tôi hỏi, thì cậu bồi bàn cho biết đó là loại thằn lằn núi. Tôi không biết hình thù nó như thế nào và tôi cũng không muốn đòi xem. Đến với quán này bạn sẽ được một vài cô gái mặc áo dài tới mời mua cái bông hồng đỏ bọc trong giấy bóng với giá 10 ngàn. Tôi phiêu bạt một mình, "nhà tôi" thì ở tận góc trời bên kia, không biết tặng ai, thôi tặng cho cô thu ngân vậy. Một quán tương tự như vậy nhưng bình dân hơn, cũng gần đó, ngay trong sân trước của tòa đại sứ Đài Loan ngày trước, tôi nhận ra vì mái ngói màu xanh và cong như một ngôi chùa Tàu. Quán này thì bạn có thể gọi cái lẩu cá bông lau với giá 20 ngàn. Cũng gần đó, nhưng không còn bình dân nữa là hai nhà hàng của hai cô em nhạc sĩ TCS, nhà hàng TIB và quán Trịnh đối diện với nhau. Cả hai đều nằm trong hai biệt thự xưa, trang trí ấm cúng, sang trọng và đều bán món ăn Huế nhưng lại không có món bún bò Huế. Nhà hàng TIB thì ngồi vào là hai hàng tre xanh mát, tôi gọi món cơm âm phủ với giá 50 ngàn. Hôm khác tôi qua quán Trịnh ăn chén cháo cá lóc nhỏ 20 ngàn. Cả hai quán đều vắng khách mặc dù là giờ ăn hay là giờ ăn của tôi lại... lạc điệu không giống với giờ ăn của người Saigon bây giờ?

Saigon cũng vẫn còn một số nhà hàng trước kia đã từng một thời nổi tiếng, nay trở lại cũng không thay đổi bao nhiêu. Như Ngân Đình ở ngay dưới cột cờ thủ ngữ Bến Bạch Đằng, cũng vẫn các món Trung Hoa đậm đà hương vị. Nếu mức cholesterol cho phép thì món Heo Sữa Quay với giá 250 ngàn (phải chờ nửa tiếng đồng hồ) chắc rất là "hầu xực". Ngôi nơi đây ta có thể ngắm cảnh Sông Saigon với ghe thuyền xuôi

ngược và hai chiếc tàu hỏa tốc màu trắng đi Vũng Tàu mỗi ngày hai chuyến 8 giờ sáng và 1 giờ trưa với giá 60 ngàn đồng mỗi билет. Nhà hàng Thanh Thế giờ là quốc doanh, chỉ bán từ trưa cho đến tối và chỉ ở trên lầu, không còn cái thú kê ly cà phê ngồi nhìn qua thương xá Tam Đa ngày trước. Tiệm bánh mì thịt nguội Hà Nội nghe nói vẫn còn ở địa điểm cũ là đường Nguyễn Thiện Thuật, rất tiếc là tôi không đến được. Bây giờ bánh mì nổi tiếng là tiệm Như Lan đường Hàm Nghi Chợ Cũ, nhưng là tiệm "to go", không có chỗ ngồi để ăn xong còn thưởng thức ly cà phê thật đậm như tiệm Hà Nội.

Bên cạnh những nhà hàng đắt tiền, những quán ăn cho giới trung lưu, Saigon còn có những quán cơm rất bình dân mà khách hàng là những sinh viên, công tư chức hay những công nhân đang làm việc ở các công trình xây dựng gần đó. Giá một đĩa cơm ở những quán này chỉ từ 3 đến 5,000 đồng vì lương của một công nhân trộn hồ chỉ có 30,000 đồng một ngày. Trong khi đó ở những quán "văn nghệ ôm" đang hoạt động chui có những cán bộ nhà nước tiêu hàng triệu đồng!

Saigon về đêm bây giờ ra sao? Sau chiến dịch bài trừ văn hóa đồi trụy năm rồi, các quán bia ôm, cà phê đèn mờ, tiệm karaoke, hớt tóc thanh nữ đều bị đóng cửa. Việc buôn bán dưới lòng đường cũng bị cấm. Hàng ngày các xe truck với công an đi bộ mang bao tay, cầm xà-beng đi tới đâu là các bạn hàng phải quay gánh lên mà chạy. Vũ trường vẫn còn hoạt động nhưng phải thấp đèn sáng hơn trong khi mấy năm trước có nhiều nơi tối đèn như đêm ba mươi. Các phòng karaoke ở các khách sạn quốc doanh vẫn còn hoạt động nhưng không có tiếp viên, nếu hát trong phòng riêng thì đèn phải sáng và lâu lâu nhân viên đi vào làm bộ hỏi xem có cần gì không? Bia ôm di tản ra ngoại ô, nhất là miệt Phú Lâm, tập trung thành xóm trên đường An Dương Vương, gần dài ra-đa ngày trước, bây giờ 2 giàn ra-đa đã được tháo gỡ và trở thành công viên Phú Lâm. Xóm bia ôm này có tên là bia ôm "miệt vườn" vì quán là những căn nhà tôn dơ bẩn. Ban đêm đi vào con đường này khó thoát bọn thanh thiếu niên ra chặn đường mời mọc: Ghé nhậu đi sư phụ, nhậu không tới bến là không lấy tiền". Đường thì tối om vì những ngọn đèn đã bị ném đá bể hết!

Về ca nhạc, có thể đi xem hát ở các "tụ điểm" (không có chữ nào đúng hơn vì hát ngoài trời nên không gọi là rạp hát được), thường trực mỗi đêm như "126" ở ngã bảy Lê Văn Duyệt cũ, "Trống Đồng" trong

sân trường Quốc Gia Âm Nhạc. Rạp Rex và Hòa Bình có lẽ vì ế khách nên chỉ hát ở hai đêm cuối tuần mà chương trình thì vá víu, luộm thuộm, có gì hát nấy, có nhiều đêm phải mời "Tây Ba-Lô" lên hát và giới thiệu là ca sĩ "nước ngoài". Thỉnh thoảng có những buổi trình diễn thời trang ở Nhà Văn Hóa Quận Nhất đường Mạc Đĩnh Chi (địa điểm của Hội Việt Mỹ ngày trước) hay "Thi Tuyển Giọng Ca Mới" do Đài Truyền Hình tổ chức ở Nhà Hát Thành Phố. Các rạp chiếu bóng không có người xem vì họ ở nhà xem video tiện hơn, nên các hãng phim không làm nổi các phim 35 ly mà xoay qua làm phim video. Một số rạp lại chiếu băng video trên TV lớn nhưng chắc cũng không mấy ai xem. Các rạp cải lương vẫn còn đó nhưng không thấy hát. Giới trẻ có tiền thì thích vào các disco club, còn giới sinh viên thì tham dự những đêm nhạc "chủ đề" ở các hội quán thanh niên với những cây ghi-ta thùng.

Về du ngoạn và cũng để tránh cay ngopy của khói xe, bạn có thể vào công viên Đàm Sen để lang thang tìm sự thoải mái, thanh tịnh vì nơi đây có cây cối và ao hồ. Đàm Sen ở Bình Thới, ngày xưa là một khu lao động ngoại ô với nhà tôn và nhà lá, nổi tiếng về cờ bạc, đá gà. Ngày nay Đàm Sen được xây dựng thành một công viên có bán vé vào cửa, liên doanh giữa Quận 11 và một công ty Hoa kiều. Nơi đây có vườn phong lan rực rỡ, các hòn non bộ mỹ thuật và cây cảnh (bonsai) tuyển chọn. Vì cảnh đẹp, mặc dù tất cả đều nhân tạo, các cỏ dại, chú rể thích chọn nơi đây để quay video và chụp hình. Chủ nhân là người Tàu nên các kiến trúc ở đây đều mang nét Trung Hoa như các bức tường ở khu cây cảnh, các cây cầu, nhà thủy tạ... Nếu chụp hình mà không có phụ đề, chắc người xem tưởng một nơi nào đó ở Trung Quốc. Ở đây cũng có công viên khủng long (Jurassic Park), nhà lưới nuôi chim và bướm và một sở thú nhỏ. Có một vài nhà hàng ăn nhưng giá cả đắt hơn bên ngoài nhiều. Có vũ trường, sân quần vợt, nhà tắm hơi, xoa bóp để khách lăng du thư giản cả tâm thần lẫn thể xác.

Rời Đàm Sen trở ra đường Trần Quốc Toản cũ, tôi nhớ đến ngôi trường cũ mà mình đã từng theo học và ra trường, đi làm kiếm cơm cho tới ngày hôm nay, đó là Trường Cao Đẳng Công Chánh trong Trung Tâm Kỹ Thuật Phú Thọ, cũng nằm gần đây. Đã gần ba mươi năm không có dịp nhìn lại ngôi trường, mình cũng nên ghé thăm lại trường cũ xem thay đổi thế nào. Rẽ vào đường Nguyễn Văn Thoại giờ là đại lộ Lý Thường Kiệt. Trạm biến điện ở góc trường đua được